Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Weesperplein 8
1018 XA Amsterdam

Postbus 2758
1000 CT Amsterdam
amsterdam.nl/TAC

Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC)

Retouradres: Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

B&W
Voor deze het algemeen bestuur van de
bestuurscommissie Nieuw-West
t.a.v. mevrouw L. Schouten
Postbus 2003
1000 CA Amsterdam

Datum 11 augustus 2016
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Behandeld door Dhr F.Bakkum, 020 - 255 1541 / 1543, secretariaatTAC@amsterdam.nl
Kopie aan
Bijlage

Onderwerp TAC-advies bestemmingsplan Sloterplas en omgeving

Geachte mevrouw Schouten,

Op 9 juni 2016 heeft u een advies gevraagd voor het conceptontwerpbestemmingsplan Sloterplas en omgeving te Amsterdam Nieuw-West. Aangezien het hier gaat om een initiatief in de Hoofdgroenstructuur, is een advies van de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC) vereist. Dit advies vormt een noodzakelijk onderdeel van de toetsing aan de uitgangspunten van de Structuurvisie door B&W. De TAC is gehouden haar adviezen te baseren op de richtlijnen die zijn vastgelegd in het instrumentarium voor de Hoofdgroenstructuur van de 'Structuurvisie Amsterdam 2040 - Economisch sterk en duurzaam'. Voor de Sloterplas en omgeving geldt als primair toetsingskader het Ruimtelijk Toetsingskader Sloterpark (vastgesteld 5 juni 2002).

In een eerder stadium heeft de TAC een preadvies gegeven voor het bestemmingsplan Sloterplas en omgeving (12 november 2015), geadviseerd over horeca de Vuurkorf op de westoever (19 februari 2010) en café de Oostoever (28 augustus 2009 en 15 november 2007). In 2009 heeft de TAC op uitnodiging een werkbezoek gebracht aan het watersportcentrum Sloterplas.

Beleidskader
Het Ruimtelijk Toetsingskader Sloterpark heeft als doel gewenste ontwikkelingen planologisch mogelijk te maken en ongewenste ontwikkelingen tegen te houden. Een aantal beleidsintenties is als kern van de opgave voor Sloterpark benoemd:

- De kracht van het verbindende netwerk opvoeren.
- De onbepaaldheid van de ruimte doorbreken door een meer formele afbakening en organisatie van de ruimte.
- Een goed beheer, onderscheidend voor de verschillende deelgebieden.

Voor een aantal thema's (water, recreatieve routes, parkeren, kunstwerken en voorzieningen) zijn uitgangspunten en streefbeelden opgesteld.

Het plangebied van het bestemmingsplan valt volgens de Structuurvisie Amsterdam 2040 onder het groentype 'stadspark'. Bij de toetsing op inpasbaarheid worden de volgende voor dit groentype geldende richtlijnen gehanteerd:

Stadspark	
Gebruik, gewenste beleving	Een groene, park- tot tuinachtige omgeving in een stedelijke context. Specifieke voorzieningen voor diverse doelgroepen zijn aanwezig. Natuurlijke elementen en tuin- en landschapsarchitectonische kwaliteiten vormen bijzondere attracties.
Gewenste zonering	Entreezone, parkzone met intensief en extensief gebruikte delen. Extensief gebruikte delen bij voorkeur met natuurlijk karakter (natuurzone).
Type beheer	Intensief tot extensief.
Ontsluiting	Maximaal.
Bezoekersdruk	Intermediair tot hoog.
Voorbeelden	Erasmuspark, Eendrachtspark, Baanakkerspark, Gijsbrecht van Aemstelpark, Sloterpark, Noorderpark, Westerpark, Vondelpark.
Beleidsintentie	Hoge bezoekersaantallen en een hoge gebruiksintensiteit. De voorzieningen en de ontsluiting moeten erop afgestemd zijn zoveel mogelijk mensen te bedienen, zonder dat het groene karakter verloren gaat. Binnen de randvoorwaarden van het recreatieve gebruik moet het beheer erop gericht zijn dat het park zoveel mogelijk verschillende soorten planten en dieren herbergt. Parken mogen niet opgevuld worden met verspreide, maar dominante bebouwing. Het cultuurhistorisch karakter moet in stand blijven. Het gebied moet zorgvuldig beheerd worden volgens een goedgekeurd beheerplan. Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, het karakter, de omvang en de opzet van het park (bijvoorbeeld culturele en muzikale voorstellingen, sportevenementen en manifestaties).
Inpasbare voorzieningen	Entree- en parkzone: Informatieborden, kiosk of andere kleinschalige horecavoorziening, kleine sport/spel voorzieningen zoals kinderspeelplaats, speelweide, kinderbadje, fitnesstoestellen, kinderboerderij, centrum milieueducatie, verhard basketbalveld, kunstwerken e.d.. Tijdelijke toiletten (bijvoorbeeld bij evenementen of in de zomer bij de kinderbadjes). Grootte en uitvoering van de voorzieningen is afhankelijk van de grootte en de gebruiksintensiteit van het park. Natuurzone: Groene attracties zoals een natuurpad, rosarium of kruidentuin. Natuurlijke elementen mogelijk, zoals een natuurvriendelijke oever of bloemenweide. Geen parkeervoorzieningen. Oplossingen voor parkeren ten behoeve van voorzieningen moeten buiten het park worden gevonden. In totaal mag maximaal 5% van het stadspark verhard en/of bebouwd zijn. Voorkomen dat parken een overmaat aan voorzieningen krijgen. Nieuwe infrastructuur alleen als dat een recreatieve meerwaarde geeft.

Het plan

De Sloterplas ligt in het midden van de Westelijke Tuinsteden in Amsterdam. Door de fusie van de drie stadsdelen rondom de Sloterplas in 2010 tot Nieuw-West liggen de Sloterplas en het Sloterpark voor het eerst binnen één stadsdeel. In dit nieuwe bestemmingsplan Sloterplas worden drie van de vier oevers opgenomen. De bestemmingsplannen voor het gebied 'Meer en Oever' (2010) en Osdorpplein e.o (2013) zijn recentelijk vastgesteld. In bestemmingsplan 'Osdorpplein e.o' zijn de in het 'Uitwerkingsplan Zuidwestoever' opgenomen ontwikkelingen opgenomen. De Zuidoever zal derhalve niet in het nieuw op te stellen bestemmingsplan Sloterplas worden opgenomen. Het voorliggende concept ontwerpbestemmingsplan omvat drie deelgebieden, te weten: de Noord-, West- en Oostoever, inclusief het water van de Sloterplas.

In de Structuurvisie wordt aangegeven dat het Sloterplasgebied de potentie heeft een grotere betekenis te hebben als één van de stedelijke park- en recreatiegebieden binnen Amsterdam. De metropolitane ambities voor het Sloterplasgebied zijn tevens vertaald in de 'Ontwikkelstrategie Sloterplas', vervaardigd door de deelraad Nieuw-West en in haar deelraad vastgesteld op 27 maart 2013. Daarnaast is op 1 juli 2015 in de gemeenteraad de Voorjaarsnota 2015 vastgesteld. De ambitie voor het Sloterplasgebied is deze te transformeren tot een levendig metropolitaan stadspark met betekenis voor de omliggende buurten en de stad als geheel. Belangrijk daarbij is te investeren in de kwaliteit en recreatieve functie van dit gebied. Bij de Voorjaarsnota is daarom besloten €2,5 miljoen beschikbaar te stellen voor 2016 om de Sloterplas verder te kunnen ontwikkelen.

Op dit moment telt de Noordoever twee horecavoorzieningen, te weten café Oostoever en een horecavoorziening op de locatie nabij de voormalige buitenbaden van het Sloterparkbad (café 'Hotel Buiten'). Verder is er een haventje met watersportcentrum 'de Duikelaar' met kano- en bootverhuur en een strandje. Het strandje wordt straks – na verbetering van de waterkwaliteit – een officiële zwemplek. Ook is één van de buitenbadjes opnieuw ingericht met een vijver en is er een moestuin. Aan de Westoever treffen we een reeks recreatieve- en sportvoorzieningen aan zoals de kinderboerderij, de natuurspeeltuin 'Natureluur' en het grote parkeiland. Het dient als ligweide, er zijn mogelijkheden voor BBQ en mogelijkheden voor informele sport zoals discgolf en fitness. Verder zijn er mogelijkheden tot natuurbeleving in de Heemtuin en het Ruige Riet en is er het Natuur, Milieu en Educatiecentrum 'De Drijfsijs'. Verder bevinden zich in het noordwesten van het plangebied een manege en een kinderdagverblijf. Op het kleine parkeiland ligt het Sloterparkbad met het buitenterrein dat onder meer gebruikt wordt voor evenementen als 'Loveland', het 'Westbeach filmfestival'. In de toekomst zal dit steeds meer gebruikt gaan worden. Op de zuidelijke punt van de Oostoever ligt het haventje en het 'Watersportcentrum Slotervaart' met kano- en bootverhuur en één ondersteunende horecavoorziening. Verder zijn er de Amsterdamse Hengelsportvereniging, kanovereniging Sloterplas, scouting Sarto, Scouting Phoenix. Langs het Christoffel Plantijnpad zijn zonneweides, kunstwerken, een speelplek en fitnesstoestellen.

In het bestemmingsplan Sloterplas en omgeving is het groen en water conserverend bestemd. Het grootste deel van het plangebied is bestemd als 'Groen' en als 'Water', met aanduidingen voor specifieke vormen van groen voor de natuur- en milieueducatiecentrum met horeca, de heemtuin, de natuurspeeltuin, een kiosk en een horecavoorziening. Bestaande rechten (bebouwing en gebruik) zijn in het bestemmingsplan vastgelegd, dit betreft het Sloterparkbad ('Sport-1'), een kinderboerderij ('Maatschappelijk'), een manege ('Sport-3'), een kinderdagverblijf ('Maatschappelijk'), het watersportcentrum ('Sport-2'), scouting ('Sport-2'), jachthaven aan de noordzijde en aan de zuidzijde (aanduiding in bestemming 'Water') en café Oostoever ('Horeca-1').

Een aantal gewenste ontwikkelingen ('gebouwde parkattracties') vanuit de metropolitane ambitie voor het Sloterplasgebied en voorzieningen die als inpasbaar worden beschouwd door uw stadsdeel zijn meegenomen in het bestemmingsplan Sloterplas en omgeving. Deze zijn in lijn met de kansen zoals verwoord in de 'Ontwikkelstrategie Sloterplas' (vervaardigd en vastgesteld door stadsdeel Nieuw West op 27 maart 2013) en het 'Ruimtelijk toetsingskader Sloterpark'. Dit betreft een culturele voorziening (museum) aan de noordoever (bestemd als 'Cultuur en Ontspanning'), een horecavoorziening op het voormalige pierenbadje van het Sloterparkbadterrein – het westelijk Bastion (bestemd als 'Horeca-2') , de realisatie van twee kleinschalige horecavoorzieningen op het grote parkeiland en bij het natuureducatiecentrum, de verzelfstandiging en uitbreiding van horeca bij het Watersportcentrum Sloterplas, de realisatie van een kiosk op de oostoever en de realisatie van drie sanitaire voorzieningen in het Sloterplasgebied.

Omvang gewenste ontwikkelingen:

- Culturele voorziening Noordoever: gebouw en terras samen 1.534 m² (maximum bebouwd oppervlak 400 m², maximum bvo 700 m²).
- Horecavoorziening op voormalig pierenbadje Sloterparkbad: gebouw (450 m² bvo) en terras (350 m²) in totaal 800 m². Bestaand pierenbadje heeft een oppervlak van 738 m². Het terras is deels binnen als buiten het verhard oppervlak van het pierenbadje toegestaan. In totaal kan 343 m² van het terras op onverharde gronden, buiten het pierenbadje, worden gerealiseerd
- Horecavoorziening grote parkeiland: lunchroom/theehuis 100 m², terras 125 m², pad laden/lossen 105m². Totaal 330 m²
- Uitbreiding en verzelfstandiging horecavoorziening Watersportcentrum Sloterplas: uitbreiding keuken 12 m². Verder uitbreiding van het pand t.b.v. zelfstandige horeca komt op de verdieping dus geen nieuwe verharding.
- Horecavoorziening (50 m²) en sanitaire voorziening (30 m²) NME-centrum 'De Drijfsijs'. Totaal 80 m²
- Kiosk (15 m²) oostoever, terras 34 m². Totaal 49 m²
- Drie sanitaire voorzieningen (3x 30 m²). Totaal 90 m²

Het percentage verharding/bebouwing bedraagt momenteel 14% volgens de berekening van uw stadsdeel. Er is sprake van een toename van verharding en bebouwing met 2.438 m2. Dit zou een toename van 0,26 procentpunt zijn. De totale verharding/bebouwing bedraagt nu 137.886 m2

Advies

Op grond van de door u verstrekte informatie (oplegnotitie TAC, conceptontwerpbestemmingsplan Sloterplas en omgeving van 7 juni 2016 zijnde toelichting, regels en verbeelding, kaart 'Sloterpark – verhard en onverhard binnen Hoofdgroenstructuur Amsterdam') constateert de TAC dat het concept ontwerpbestemmingsplan inpasbaar is in de Hoofdgroenstructuur. In voldoende mate is tegemoet gekomen aan de in het preadvies geuitte verzoek om meer duidelijkheid te verschaffen over de consequenties van de ontwikkelingen rond de Sloterplas. Niettemin maken we enkele kanttekeningen die voor de toekomst relevant zijn om de hoge ambities voor het gebied waar te maken en de kansen te verzilveren. Voorop daarbij de kanttekening dat in het verleden ontwikkelingen als incidenten zijn behandeld zonder een structurele aanpak of visie. Met het oog op toekomstige ontwikkelingen beschouwen we een structurele aanpak een cruciale voorwaarde voor de beoogde kwaliteitsimpuls van de Sloterplas.

De TAC herhaalt op basis van haar preadvies dat ze verheugd is dat het initiatief wordt genomen om de Sloterplas en omgeving te ontwikkelen tot een levendig stadspark. Dat vraagt om

recreatieve impulsen, waarbij het zaak is om weloverwogen keuzes te maken hoe om te gaan met de groene randen van de Sloterplas. Voor Amsterdam heeft het ook vanuit cultuurhistorie grote waarde. Ingrepen hierin liggen gevoelig, maar zijn indien goed doordacht en onderbouwd voor de TAC bespreekbaar. In het preadvies uitte de TAC haar zorgen over het gegeven dat er al enige tijd geen bestemmingsplan van kracht was voor een groot deel van dit gebied. Eveneens constateerde ze dat er de afgelopen jaren ontwikkelingen hebben plaats gevonden, waarover de TAC niet is geïnformeerd maar graag betrokken was geweest. Met dit nieuwe bestemmingsplan lijkt er in die zin 'een gat gedicht' te worden.

Het toegezonden overzicht van nieuw toe te voegen functies geeft beter inzicht in de status van de ontwikkelingen waarin op korte termijn voorzien is. In totaal wordt binnen dit bestemmingsplan extra ruimte geboden aan een museum met terras (1534 m2), 3 horecavoorzieningen (410 m2), de uitbreiding van een bestaande horecavoorziening, een kiosk (49 m2) en 3 sanitaire voorzieningen (90 m2). Het betreffen allen impulsen waardoor de gebruiksmogelijkheden vergroot worden. Allen zijn inpasbare functies binnen de richtlijnen van het Ruimtelijk Toetsingskader Sloterpark en meer algemeen binnen het groentype stadspark van de Hoofdgroenstructuur. De solitaire toiletten zijn in dit stadium begrijpelijk en acceptabel. Het zijn wel typisch - en bij voorkeur - functies die gekoppeld dienen te worden aan bestaande functies zodat in de toekomst deze locatie weer aan het groen teruggegeven kan worden. De nieuw mogelijk gemaakte bouwhoogten, bijvoorbeeld een tweede laag bij watersportcentrum, worden door ons als passend in het landschappelijke ensemble van de plas beoordeeld. We constateren dat de verdere ontwikkeling van café Oostoever wordt gedaan op basis van de omvang van de bestaande bebouwing, dat is in lijn met ons eerdere advies voor deze locatie.

Aan onze wens om inzichtelijk te maken wat de huidige hoeveelheid verharding en bebouwing betreft en wat er maximaal binnen dit bestemmingsplan aan uitbreidingsruimte wordt geboden, is door uw stadsdeel tegemoet gekomen. De door u berekende 137.886 m^2 bebouwing/verharding in de huidige situatie en de toevoeging van 2.438 m2 in de nieuwe situatie worden door de TAC als acceptabel betiteld. Te meer omdat in deze berekeningen uitsluitend is uitgegaan van het aanwezige land en het wateroppervlak van de plas buiten beschouwing is gelaten. In de ruimtelijke beleving speelt dat wel een rol. Ook de gekozen locaties voor de toevoegingen lijken functioneel logisch en in lijn met het ruimtelijk toetsingskader. Het uitgangspunt dat er geen parkeren in het park wordt toegevoegd en daarmee het Hoofdgroenstructuurbeleid wordt aangehouden wordt uiteraard door de TAC ondersteund. De verwijzing naar een nader onderzoek van de parkeerbalans voor de Noordoever en mogelijke oplossingen voor de parkeerbehoefte baart ons echter zorgen. We gaan er van uit dat ook in de toekomst het Hoofdgroenstructuurbeleid over parkeren zal worden gerespecteerd en er niet alsnog parkeren zal worden toegevoegd in het park. Eveneens reden tot zorg zijn de in de bestemming 'Groen' opgenomen voorzieningen en functies die tot verharding en bebouwing kunnen leiden. Dit roept vraagtekens op bij de TAC over de mate waarin dit zal plaatsvinden en is gezien het bovenstaande een situatie waar de TAC voor waakt. Overigens geldt detailhandel, opgenomen onder de specifieke gebruiksregels voor de kiosk bij de aanduiding 'specifieke vorm van groen -4' als niet inpasbaar in de Hoofdgroenstructuur.

De hoge mate van verharding/bebouwing zat mogelijk ook al in het oorspronkelijke ontwerp van het park. Hoewel een goed overzicht ontbreekt van wat origineel is en wat is toegevoegd zonder duidelijke afweging, geldt dit voor de TAC wel als uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling.

Centraal bij deze verdere ontwikkeling is het uitgangspunt dat het geen stenig park is en dat een toevoeging onderdeel is van een visie voor het park als geheel. Vanuit de opgaven van een metropolitaan stadspark zullen er nog meer ontwikkelingen volgen, ontwikkelingen die waarschijnlijk grootser zijn dan de huidige toevoegingen. Deze dienen in samenhang met het park als geheel, de kwaliteit van het groen en de cultuurhistorisch waarde in een integraal beeld te worden opgenomen en afgewogen op inpasbaarheid. Nieuwe functies dienen landschappelijk zo optimaal mogelijk ingepast te worden door bij bebouwing de mogelijkheden te benutten van groene uitstraling/ groene daken en een duurzame aanpak waar mogelijk. Met het oog op risico's van succes op de langere termijn van bottom-up initiatieven, pleiten we voor het klein laten beginnen van initiatieven, om de loop te stimuleren en een doorgroei daarna mogelijk te maken. Een conserverend bestemmingsplan leent zich niet voor de grootsere toekomstige ontwikkelingen. De noodzaak om, gezien het ontbreken van een vigerend bestemmingsplan, toch snel tot een nieuw bestemmingsplan te komen, is niettemin begrijpelijk.

De huidige evenementen zijn benoemd en opgenomen in het bestemmingsplan. Legitimering of een park een aantal evenementen aan kan zou naar onze mening uitsluitend kunnen worden opgesteld op basis van nader onderzoek naar de draagkrachteffecten zoals nu in een stadsbreed onderzoek wordt uitgevoerd. Dit dient aangevuld te worden met de integrale afweging die er in het kader van de locatieprofielen voor evenementen momenteel wordt voorbereid en in die zin mogelijkerwijs nog betrokken/ geïntegreerd kan worden richting vaststelling van dit bestemmingsplan. De lokale kennis van beheerders, ecologen en gebruikers van het park is voor die legitimering eveneens van belang. In het verlengde daarvan vragen we ook aandacht voor de beheeropgave van het park als geheel. Om het park op een metropolitaan niveau te kunnen tillen dient in eerste instantie achterstallig onderhoud te worden weggewerkt en vragen we aandacht voor de waterhuishouding. Grote delen liggen er drassig bij wat de gebruiks- en belevingswaarde tegenwerkt. Een integraal beheerplan voor het gehele park is aan te bevelen waar de verschillende groentyperingen van het park, zoals natuur, bos, gras, ecologische oevers e.d. in opgenomen zijn. Het Ruimtelijk toetsingskader Sloterplas geeft in die zin ook richtlijnen hiervoor mee.

De noodzaak van een samenhangende visie en aanpak geldt ook specifiek voor het zwembadterrein. De in het kader van deze adviesaanvraag aangeleverde informatie geeft op dit punt geen uitsluitsel. Menig Amsterdammer associeert de Sloterplas met deze openluchtvoorziening. Vandaag de dag is deze voorziening meer naar binnen gekeerd. Het is een keuze om deze positie in ere te herstellen en om initiatieven op dat vlak aan de Sloterplasranden te laten ontstaan. Momenteel wordt ruimte geboden aan buurtgerichte gebouwde functies waarvan het de vraag is of deze op de langere termijn uit oogpunt van een visie op deze locatie een meerwaarde hebben en noodzakelijkerwijs hier hadden moeten landen.

Opnieuw vragen we aandacht voor de waterkwaliteit van de plas. De ambitie om het water vanaf de oever beter toegankelijk te maken wordt door de TAC ondersteund. De recente vergroting van het strandje aan de Noordoever is in dat kader ook een aantrekkelijke toevoeging. Bij dit strand is er wel zwemkwaliteit gecreëerd door inzet van mosselfilterschermen die blauwalg tegengaan. Daar ter plaatse is de waterkwaliteit op orde, maar de inzet zou een verbetering voor de plas als geheel moeten zijn. Een afweging tussen de recreatieve beleving door aansluiting op de omgeving en de verbetering van de waterkwaliteit van de plas is noodzakelijk. Het investeringsbudget van 2,5 miljoen is een goede start om dingen op het water te laten gebeuren/ om te verlevendigen, maar parallel daaraan dient het waterkwaliteitsprobleem te worden opgelost. Dit vraagt ook daadkrachtige bestuur voor de langere termijn. De waterkwaliteit is een belangrijke aspect van de

rol die de plas kan spelen voor Nieuw-West als geheel en daarbuiten. Volgens de algemene richtlijnen van de Hoofdgroenstructuur geldt geen uitwisselwisselbaarheid van water en groen zonder meer, uitsluitend als er sprake is van kwaliteitsverbetering kan hier sprake van zijn.

Tenslotte vragen wij aandacht voor de constatering dat de Sloterplas en de ambities het best gediend zijn bij een consistente planregeling voor het gehele gebied. De TAC beziet de geschetste ontwikkelingen in het geheel van het Sloterpark. De begrenzing van het plangebied is daarvoor niet doorslaggevend maar het ligt voor de hand om het geheel van de Sloterplas in één bestemmingsplan op te nemen. Mochten er door voortschrijdend inzicht wijzigingen worden doorgevoerd in kaart, regels of toelichting van het definitief bestemmingsplan met mogelijke consequenties voor de Hoofdgroenstructuur dan dient u intern af te wegen of het plan opnieuw voorgelegd dient te worden aan de TAC alvorens het bestemmingsplan ter vaststelling aan B&W wordt voorgelegd.

Hoogachtend,

Dr. M.C. van Schendelen
Voorzitter van de Technische
Adviescommissie Hoofdgroenstructuur

Drs. ing. N. Bosch
Secretaris TAC